

Povodně (Rozhledy prosinec 2018)

Pod pojmem povodeň rozumíme přírodní jev, který je způsobený rozlitím nadměrného množství vody v krajině mimo koryta vodních toků. Jejimi následky mohou být různě velké škody na majetku, ekologické škody či oběti na lidských životech. Povodně způsobují škody zejména domácnostem, infrastruktuře, ale i podnikatelským

subjektům, které se nacházejí v přirozených záplavových územích. I když povodňové škody lze snížit odstěhováním od vodních toků, lidé tradičně žili a pracovali v jejich blízkosti, protože země je zde většinou plochá a úrodná a řeky také nabízejí dopravní možnosti. Některé povodně se vyvíjejí velmi pomalu, ovšem jiné,

například přívalové povodně, se mohou vyvinout během několika minut, a to i daleko od samotných vodních toků, třeba z erozí ohrožených polí nebo z rozsáhlých nepropustných ploch, dokonce i bez viditelných známek deště. Povodně mohou být lokální, ty ovlivňují blízké okolí vzniku, nebo velmi rozsáhlé, ovlivňující

celé povodí. V některých oblastech byly nebo jsou pravidelné povodně očekávanou podmínkou zemědělství. Některé řeky, které jsou náchylné k povodním, mají na ochranu farem a měst rozšířené a propracované systémy hrází postavených kolem břehů. Každoroční cyklus povodní měl obrovský význam v mnoha raných zemědělských

kulturách. Základním druhem povodní v České republice jsou letní povodně, které jsou způsobené déletrvajícimi lokálními srážkami o velké intenzitě s vysokými úhrny. To se pak projeví výraznými důsledky na středních a větších vodních tocích. Přívalové povodně způsobené krátkodobými srážkami s velkou intenzitou představují

lokální ohrožení, jehož výskyt je možný na celém území státu s možnými katastrofálními důsledky na menších vodních tocích, které odvodňují zejména sklonitá území. Závažnost ohrožení dále zvětšuje obtížnost přesnějších předpovědí těchto událostí. Zimní a jarní povodně bývají způsobené rychlým táním sněhové pokrývky,

často v kombinaci s dešťovými srážkami. Tyto povodně zasahují podhorské vodní toky a při rozsáhlejším oteplení v kombinaci s deštěmi zasahují i velké nížinné vodní toky. Dalším typem jsou povodně způsobené ledovými jevy na vodních tocích. V zimě mohou vzniknout ledové nápěchy nebo zácpy, a to na vodních tocích všech

kategorií. Intenzitu povodně určují kombinace místních podmínek, například dlouhá mrazová období střídaná teplotními inverzemi nebo prudkým oteplením. Posledním typem jsou zvláštní povodně, které jsou způsobené umělými vlivy, při stavbě vodních děl nebo při řešení kritických situací z hlediska bezpečnosti vodních děl.